

Kodály évforduló Nyíregyházán

A SZABOLCS-SZATMÁR-BEREGI BESZENYEI KÖR
MAGYAR ESTJE
1926. NOVEMBER 6-án

MUSOR:

A szerky del. Fekete. Turja: Kodály Z.

DALOK:

1. Mária Anna
2. Hármas énekes
3. Hármas énekes
4. Hármas énekes
5. Hármas énekes
6. Hármas énekes
7. Hármas énekes
8. Hármas énekes
9. Hármas énekes
10. Hármas énekes
11. Hármas énekes
12. Hármas énekes

Tisztelt Emlékező Közönség,
kedves Beszényei- és
Kodály Társasági tagok!

Egy időutazás részesei leszünk a ma esti hangversenyen, mikor felidézzük a 90 éve történeteket, és egy időutazásra hívom Önöket én magam is. Képzeljük el, hogy 1926-ot írunk. Egy évtizede még ropogtak a fegyverek az Isonzónál, és alig több mint fél évtizede írták alá a trianoni diktátumot. Az ország a revizionizmus lázában ég.

Klebelsberg Kunó a Bethlen kormány kultuszminisztere a válásból kivezető utat a kultúra, a műveltség fejlesztésében látja. Talán nem véletlen, hogy annyi jeles alkotás született ebben az időszakban magyar embertől a tudomány, a sport vagy akár a zene területén. Gondoljunk csak Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságára, akik a sajátosan magyar zenei kultúrájukra hívták fel a világ figyelmét. Ráadásul az elcsatolt területek gazdag, és eddig ismeretlen ősi zenei anyagát gyűjtötték, dolgozták fel, és mentették át az utókor számára.

A Magyar Kodály Társaság Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Igazságszolgálat, a Válszándor Zenei Alapítvány Művészeti Iskolája, és a Beszényei György Irodalmi és Művelődési Társaság

2016. november 7-én, hétfőn 17 órakor

HANGVERSENYT rendez

KODÁLY ZOLTÁN és BÁSILIDÉS MÁRIA
NYÍREGYHÁZI KONCERTJÉNEK
90. ÉVFORDULÓJA
KORONA SZALLÓ MAGOTTÉRMEBEN.

melyre szeretettel meghívjuk Önt és kedves családját.

A hangverseny előtt koszorút helyezünk el az épület homlokzatán lévő emléktáblánál.

Magánykísérlet tart: **DR. KÜHNNER ÉVA** a Beszényei Irodalmi és Művelődési Társaság elnöke. Közreműködnek a Válszándor Zeneiskola népszerű tanácskabin vezetői: **Ágoston Ágnes** és **Tar-Trencsényi Tímea** vezetésével.

A rendezők köszönetüket fejezik ki a Korona Szálló vezetésének, hogy a jeles esemény megrendezését az épület helyszínén lehetővé tették.

Az 1926. november 6-án elhangzott székely dalokat

KAZÁR TICSIÁNA
énekes, zongorán kísérőműködik

TIRPÁKNÉ LIZÁK
TEODÓRA

Egy kicsi macskája
Három árva
Szomorú kislánok
Egy nagyvilági bolha
Kis béna elevenei
Az hol én élnemegyek

Kodály előadása: **TIRPÁK FERENC** olvassa fel

Kölrakottyi mese
A rossz feleség
Tölem a nap úgy telik el
Mónár Anna
Asszony, asszony

A művelődés fontos terepei voltak az olyan egyesületek is, mint a Beszényei Kör. 1926 januárjában éppen új igazgató választmány kezdte meg működését Kállay Miklós főispán – későbbi miniszterelnök – vezetésével, gazdag programkínálat mellett. Januárban nagyszabású Vörösmarthy-megemlékezést tartottak a Városi Színházban. A képzőművészeti szakosztály képző- és iparművészeti kiállításokat szervezett a megyeháza nagytermében. A szabadliceáris szakosztály pedig változatos témájú előadások tucatjaival várta az érdeklődőket. A leggazdagabb programmal azonban a zenei szakosztály rukkolt elő Bencs Kálmán polgármesterelnök vezetésével. Külföldi mintára bérletes hangversenyszorozatot indítottak világhírű magyar és külföldi művészek részvételével. A klasszikusok mellett másorra tűztek kortárs zenei újdonságokat is.

A béreltsorozat legfigyelemreméltóbb koncertjére 1926. november 6-án került sor.

A „Magyar est” vendégei az alig néhány éve országos hírnevet szerzett *Kodály Zoltán* és a kor ünnepelt énekművésze *Bazilidesz Mária* voltak. A helyi sajtó szerint ez a Kodály est városunkra terelte az európai zenei közvélemény figyelmét. Ha talán nem is irányította Nyíregyháza magára az egész világ figyelmét, de hogy nagy jelentőségű esemény részesei voltak a jelenlévők, az biztos. Ez a „Magyar est” azonban más volt, mint a Bessenyei Társaság korábbi „Magyar est”-jei, ahol általában műdalok, megzenésített versek, magyar szerzők kamaradarabjai voltak műsoron. Igazi magyar zenével ugyanis korábban még nem találkozott a nyíregyházi publikum.

Az az est más volt azért is, mert nemcsak zenét hallhattak a jelenlévők, hanem Kodály egy felolvasást is tartott gyűjtéseinek, új kutatásainak eredményeiről. Ez a valóságos „szent beszéd” – ahogy a Nyírvidék újságírója fogalmazott – bemutatta a közönségnek az originális magyar népzenet, annak fejlődési útját, jelenét és jövőjét. Érzékeltette, hogy ez a zene megérdemli, hogy felkarolják, foglalkozzanak vele.

Kodály mondandóját *Bazilidesz Mária* illusztrálta énekével, akit maga a mester kísért zongorán. A művésznő 11 székely népdalt szólaltatott meg Kodály gyűjtéséből. A rendezőség a dalok szövegét előre kinyomtatta – így a közönség nemcsak figyelemmel kísérhette a szöveget, hanem azt emlékként haza is vihet.

Kodály, küldetésének tekintette nemzetünk eredeti zenei kincsének megismertetését a széles publikummal. Népdalfeldolgozásait 1925-től az Operaház dalestjein mutatta be. Ez, az igazi magyar népzenet megismertető koncertsorozat aztán vidéken folytatódott. A helyi sajtó szerint ennek a vidéki sorozatnak első állomása volt városunk. És ha az elsőség némi zsrnaliszta túlzás is, elmondhatjuk, hogy az 1926-os teltház, nagy sikerű koncerttel Nyíregyháza valóban az ország zenei életének az élvonalába került.

Ahogy ott van ma is! Hiszen nívós programokkal várja a zenekedvelőket a *Kodály Társaság*, népes közönsége, vannak a *Filharmóniai* hangversenyeink, és a világ minden részére elviszi hírünket a *Cantemus Kórus*.

Ne feledjük azonban, hogy ennek a gazdag zenei életnek az alapjait a *Bessenyei Kör* tette le gazdag zenei programjaival és azzal, hogy 1939-re életre hívta a városi zeneiskolát, ahol zeneértő és zenét művelő polgárok megismerhették a muzsika világát. E zeneiskola szervezője és első igazgatója pedig ki más lehetett volna, mint egy Kodály tanítvány *Vikár Sándor*. Kodály, Nyíregyháza és Szabolcs szoros kapcsolatban van egymással.

Kérem tisztelegjünk a mester és a 90 évvel ezelőtt lezajlott rangos esemény előtt! Köszönöm figyelmüket!

dr. Kührner Éva
a Bessenyei Társaság elnöke